

net paa en bedre og hensigtsmæssigere Maade, uden at Nogens Net derved kunde siges egentlig at være foregreben. Ligesom jeg er mig fuldkommen bevidst, at jeg aldrig nogensinde har givet noget Løfte eller endog kun noget Saa b om vidtgaende Indrømmelser, som nu er blevet skuffet, saaledes vil det ogsaa være klart for enhver Uheldet, at, hvis jeg i mit Forslag fuldstændig vilde have sluttet mig til den ene eller den anden Side, vilde Lovens Gjen- nemførelse vist være stødt paa uoverstigelige Vanskeligheder. Desuden er jeg efter de omhyggeligste Undersøgelser og Dverveielser kommen til det Resultat, at, naar man betragter det Standpunkt, som begge Parter i denne Sag indtage, turde det vel være rimeligt og rigtigt, at der er en hel Del Net paa begge Sider, idet der ved Siden af Statens utvivlsomme Net tillige er et gennem Lidene nedarvet berettiget Krav for Menighederne. Jeg gif da ud fra, at man ikke burde forandre den Lønningsansættelse efter Korn, som i sin Tid var nær ved at blive endelig vedtaget af Folkethinget og Landsstinget. Jeg har saa meget mindre villet forandre det, som det er min Dverbevisning, at det er overordentlig heldigt, at Lønningerne, i det Mindste i det Væsentlige, fastsættes efter Sædprincipet, og hvis jeg ikke feiler, har jo netop den ærede Laler, som sidst havde Ordet, udtalt, at dette var hensigtsmæssigt og rigtigt, og han har bebredet Regjeringen, at den tidligere har forladt dette Princip. Jeg fandt derfor ingen Anledning til at fravige det her, saa meget mindre, som det dog maa indrømmes, at det i Tidens Løb vil være det Praktiske, at Præsterne ere lønede saaledes, at man egentlig ikke behøver at faae Spørgsmaalet om en Lønningsforhøjelse for dem frem her i Thinget, da det jo dreier sig om en saa overordentlig stor Mængde Embedsmænd rundt omkring i Landet. Jeg maa tillige gjøre opmærksom paa, at der er et Hensyn, som jeg anser for at være vigtigere i denne Sag, og det er hele det gamle Forhold, der gennem Lidene er nedarvet mellem Menighederne og deres Præster. Det er det gamle Forhold, der har bestaaet, saa længe den kristne Kirke har bestaaet, at Præsterne ere blevene lønede af deres Menigheder, og i det Dieblik man vil løse det Baand, at Menighederne have en Følelse af, at den Præst, de have, er væsentlig lønnet af dem, tror jeg, at der er rokket ved Noget, som man vistnok skulde søge at bevare for den kommende Tid. Jeg maa ogsaa tilstaa, at jeg netop betragter denne Bestemmelse som en meget vigtig Inledning til en anden Reform i Kirken, til en større Deltagelse for Menighederne i Valget af deres Præster, idet jeg mener, at Menighederne have en ganske anden Følelse ved et saadant Valg af, at det er deres egne Præster, naar de selv betale dem, i hvis Valg de deltage; thi naar man siger, at Præsten skal stilles ganske som Statens øvrige Embedsmænd, at han skal lønnes med Penge

ligeud af Statskassen, vil jeg tillade mig netop at gjøre opmærksom paa, at Præsten, som jeg yttrede før, staaer i et andet Forhold end alle andre Embedsmænd her i Landet. Derom have vi Vidnesbyrd i de to Lovforslag, som nu samtidig ere blevene fremlagte her i Thinget, nemlig den Præstelønningslov, der er forelagt af forskjellige ærede Forslagsstillere tillige med Forslaget om Menighedernes Deltagelse i Valget af deres Præster, idet jo den nævnte Lønningslov stiller sig ubetinget paa Statens Side, medens Valgloven stiller sig paa Menighedernes Side; thi jeg maa spørge, hvilke andre Statsembedsmænd kan man kræve valgt af Menighederne eller andre Samfund her i Landet? Ligger ikke netop deri, at Menighederne have en Net til, eller at man ønsker, at de skulle have en Net til at deltage i Valget af deres Præster, at Menighederne danne et kirkeligt Samfund, et Samfund, som efter Grundloven skal have sin særegne Forsatning ved Lov? Findes der noget andet Samfund hos os, der efter Grundloven skal have sin særegne Forsatning? Viser ikke det netop, at Præsten paa samme Tid, som han er Statens Embedsmænd, er Menighedernes Embedsmænd og staaer i et ganske særegt Forhold til dem. Jeg maa saaledes ogsaa strax erklære, at den Lønningsmaade, jeg har tilladt mig at foreslaa, er for mig en Betingelse for at kunne gaa ind paa, at Menighederne overhovedet faae Deltagelse i Valget af deres Præster. Det forekommer mig, at de to Ting eae paa det Nøieste knyttede sammen. Med Hensyn til det andet og endnu mere omtvistede Spørgsmaal, nemlig Spørgsmaalet om Dverffudet, tør jeg dog maasse sige, at det er ikke mig bekendt, at nogen Kultusminister før mig ubetinget er gaaet ind paa at overføre dette Dverffud fra Kultusministeriets Budget til Finantsministeriets Budget. Jeg har tænkt mig, at derved er gjort en stor Indrømmelse henimod de Fordringer, der have været opstillede her i Thinget, og jeg har troet, at en saadan Indrømmelse vilde være blevet modtaget med Velvillie. Det er jo klart, at, efter at Dverffudet er opført paa Finantsloven blandt de til Statsformues Erhvervelse bestemte Aktiver, vil det for Fremtiden være umuliggjort at etablere her en Kirke med en selvstændig Forsatning og med fri Disposition over Kirkens Midler. Det vilde jo ikke være muligt, dersom dette vedtoges, at skabe paa den Maade en Stat i Staten ved en uafhængig, selvstændig Kirke. Det er jo paa det Bestemteste anerkjendt, at Dverffudet gaar ligesvem over paa Finantsloven som Statsformue. Naar man nu her siger, at det er stillet som et særligt Aktiv, og at dette altsaa skulde vise, at det var et særligt Fond, har jeg allerede den Gang, jeg havde den Ære at fremlægge Loven, udtrykkelig sagt, at et særligt Fond var opgiøet. Grunden til, at det er stillet som et særligt Aktiv, er ganske simpelt den, at, hvis jeg var kommen til Finantsministeren og havde sagt: Jeg foreslaar en Lov,